

Perusopetuksen kokonaisselvitys

Lapsivaikutusten arviointi

Sisällysluettelo

1.	Lapsivaikutusten arvioinnin taustaa ja lähtökohtia.....	3
2.	Nykytilan kuvaus.....	4
3.	Lapsivaikutusten arvioinnin kyselyjen, haastattelun ja kuntalaisten sekä henkilöstön kannanottojen vastausten koonti	4
3.1.	Kokemusasiantuntijoiden vastaukset.....	4
3.2.	Kokemusasiantuntijoille esitetyt kysymykset.....	5
3.3.	Esiopetusikäisten oppilaiden vastaukset.....	5
3.4.	Esiopetusikäisten kysymykset	6
3.5.	Kyläkoulun vuosiluokkien 1-2 oppilaiden vastaukset.....	6
3.6.	Kyläkoulun vuosiluokkien 1-2 oppilaiden kysymykset	7
3.7.	Kyläkoulun vuosiluokkien 3-5 oppilaiden vastaukset.....	8
3.8.	Kyläkoulun vuosiluokkien 3-5 oppilaiden kysymykset	8
3.9.	Lasten ja nuorten moniammatillisen hyvinvointiryhmän vastaukset	9
3.10.	Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä 27.3.2024 kysymykset	9
3.11.	Kuntalais- ja henkilöstöpalautteen vastaukset.....	10
4.	SWOT-analyysien yhteiset teemat ja johtopäätökset	11
4.1.	Koulumatka ja -aika	11
4.2.	Koulukiusaaminen	11
4.3.	Yhteisöllisyys ja työrauha	12
4.4.	Kaverisuhteet.....	14
4.5.	Oppiminen ja tuki	14
5.	Loppupohdinta	15

1. Lapsivaikutusten arvioinnin taustaa ja lähtökohtia

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti lapsia koskevissa asioissa lasten edut on arvioitava ja otettava huomioon ensisijaisena harkintaperusteena päätöksenteossa. Lapsivaikutusten ennakoarvioinnissa on kysymys valmisteilla olevan päätöksen vaikutusten tarkastelusta lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Arvioinnissa kootaan ja kerätään tietoa päätöksenteon valmistelua varten lapsiin kohdistuvista vaikutuksista.

Laitilan kaupungissa on käynnistetty elokuussa 2023 perusopetuksen kokonaisselvitys, jonka pohjalta on virkavalmisteluna esitetty kolmen kyläkoulutalon sulkemista vuosina 2024, 2025 ja 2026. Kouluverkon tiivistäminen on perusteltua oppilasmäärän laskun, yhdenvertaisen ja opetus suunnitelman mukaisen opetuksen järjestämisen, kiinteistömäärän sekä talouden tasapainon yhteisvaikutuksesta.

Lapsivaikutusten arviointi on valmisteltu työryhmän toimesta, johon ovat kuuluneet sivistysjohtaja, sivistystoimen palvelupäällikkö, Kappelinmäen ja Kyläkoulun rehtorit, Kappelimäen apulaisrehtori, Apilaniityn päiväkodin johtaja sekä opetuspalveluiden hyvinvoinnin projektityöntekijät. Prosessi toteutettiin maaliskuussa keuhäällä 2024. Lähdeaineistona käytettiin Lastensuojelun Keskusliiton ja Unicefin lapsivaikutusten arvioinnin ohjeistusta. Malliesimerkkejä haettiin muiden kuntien lapsivaikutusten arvioinneista sekä lisäksi käytettiin osittain Laitila kaupungin lapsivaikutusten arviointimateriaalia Koveron koulun lakkauttamisprosessista.

Lapset ovat tärkeitä tiedontuottajia ja heidän kuulemisensa on tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia. Tässä raportissa esitellään aineiston keräämisessä käytetyt kysymysrungot, jotka toimivat pohjana oppilaskyselylle. Kysymykset muotoiltiin ikätason mukaisesti esiopetuksen, 1.-2. ja 3.-5. vuosiluokkien oppilaille. Kysymyksiin vastattiin pääasiassa hymynaamavaihtoehtoilla. Oppilas sai kertoa, miltä hänestä tuntuu. Lisäksi kyselyssä oli vaihtoehtokysymyksiä, joista oppilas sai valita itselleen parhaiten sopivan. Isommilla oppilaille oli mahdollisuus myös vastata avoimiin kysymyksiin.

Aiemmin Laitilassa koululakkautuksen kokeneille Laitilan kaupungin perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaille järjestettiin mahdollisuus kertoa kokemuksista ja vaikutuksia heidän näkökulmastaan. Tällä pyrittiin saamaan tietoa kokemusasiantuntijoiden näkökulmasta koululakkautuksen vaikutuksista. Laitilan lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä, joka koostuu moniammatillisista sekä kolmannen sektorin toimijoista, on myös vastannut heille teetettyyn kyselyyn. Kuntalaiset ja opetushenkilöstö ovat saaneet esittää mielipiteensä ja kannanottonsa verkkosivustolla asiaan liittyen.

Lapsivaikutusten arvioinnissa eri ryhmien vastaukset on analysoitu SWOT-analyysin avulla, jossa tuodaan esiin kouluverkon tiivistämisen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Tämän lisäksi arviointiin on tuotu tutkittua tietoa vuoden 2023 kouluterveyskyselyistä erityisesti lasten esiin nostamiin teemoihin. Lapsivaikutusten arvioinnin johtopäätökset on kirjattu teemoittain käyttäen kaikkien ryhmien SWOT-analyysien tuloksia. Tulokset on pyritty esittämään mahdollisimman objektiivisesti.

2. Nykytilan kuvaus

Laitilan kaupungin alakoulun oppilasmäärä on kevätlukukaudella 2023 yhteensä 644. Alakoulun oppilasmäärä tulee lähivuosina merkittävästi vähenemään. Lukuvuonna 2027-2028 alakoulun oppilaita on tilastojen mukaan yhteensä 486 eli n. 160 oppilasta vähemmän. Kouluun saapuvat ikäluokat ovat jatkossa selkeästi pienempiä kuin alakoulusta lähtevät ikäluokat. Tämä aiheuttaa muutostarvetta kouluverkossa.

Laitilan kouluverkko on laaja. Tällä hetkellä Laitilassa on kuusi alakoulun koulutaloa. Kappelimäen koulu, joka on oppilasmäärältään suurin koulu (n. 470 oppilasta), sijaitsee keskustassa. Laitilan kyläkouluun kuuluu viisi koulutaloa; Itäkulman koulutalo, Kodjalan koulutalo, Soukaisten koulutalo, Suontaan koulutalo ja Untamalan koulutalo. Kyläkoulutalot sijaitsevat kylissä ja ovat oppilasmääriltään pieniä.

Kyläkoulun oppilasmäärät ikäryhmittäin 26.3.2024 tilanteen mukaisesti

Koulu/Luokka-aste	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	Yht.
Itäkulman koulu	5	3	4	1	3	4	20
Kodjalan koulu	7	5	8	8	3	6	37
Soukaisten koulu	11	8	11	9	9	6	54
Suontaan koulu	2	2	7	5	8	14	38
Untamalan koulu	9	4	6	9	7	9	44
yhteensä	34	22	36	32	30	39	193

3. Lapsivaikutusten arvioinnin kyselyjen, haastattelun ja kuntalaisten sekä henkilöstön kannanottojen vastausten koonnit

Lapsivaikutusten arvioinnin aineistona käytettiin kyselyjen, haastattelun ja kannanottojen tuottamaa tietoa. Seuraavassa esitellään vastausten koonnit SWOT-analyysin avulla ja kuvataan lyhyesti aineistonkeruumenetelmää sekä tuodaan esiin kysymysten asettelu.

3.1. Kokemusasiantuntijoiden vastaukset

Kokemusasiantuntijoiden ajatuksia ja mielipiteitä kartoitettiin Varpeen koululla 2.4.2024 ryhmähaastatteluna. Haastattelukutsu lähetettiin yhteensä 14 Laitilan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaalle ja opiskelijalle, jotka ovat kokeneet koulun lakkauttamisen. Vapaaehtoiseen haastatteluun osallistui kuusi nuorta. Haastattelu toteutettiin anonyymina. Haastattelun pohjana käytettiin kysymyspatteria, jonka avulla pyrittiin saamaan aikaan keskustelua aiheesta. Nuorten kommentaista koostettiin SWOT-analyysi.

3.2. Kokemusasiantuntijoille esitetyt kysymykset

1. Mitä sinulle on jäänyt päällimmäiseksi mieleen siitä ajasta, kun vanha koulu suljettiin ja siirryit toiseen kouluun?
2. Mitä hyvää/positiivista koulunvaihdokseen liittyi? Mitä huonoa/negatiivista?
3. Mikä ennakoajatus sinulla oli koulunvaihdoksesta? Toteutuiko se?
4. Mitä koulunvaihdokseen liittyviä ajatuksia sinulle tulee mieleen liittyen:
(Koulumatkaan ja-muotoon, luokkakokoon, opetukseen ja oppimiseen, fyysiseen ympäristöön, opetuksen tukitoimiin, kaverisuhteet, koulun ja kodin välinen yhteistyö)
5. Jos koulunvaihdosta ei olisi tullut, miten se olisi vaikuttanut elämäsi?
6. Minkä asian olisit halunnut menevän toisella tavalla liittyen koulunvaihdokseen?
7. Minkälaista tietoa olisit kaivannut asiaan liittyen?
8. Mitä mielestäsi tulisi ottaa huomioon jatkossa samankaltaisissa tilanteissa?

SWOT-analyysi kokemusasiantuntijoiden haastattelusta 2.4.2024

Mainiampi Laitila

VAHVUUDET

- Uusi koulu toi uusia kavereita.
- Kaveripiiri kasvoi koulun vaihtumisen myötä.
- Uudessa luokassa oli yhtä paljon oppilaita kuin vanhassa koulussa yhteensä.
- Parempi kun kaikki opiskelivat samaa aihetta samaan aikaan.
- Itsenäinen opiskelu väheni oppitunnilla, kun opettajalla oli enemmän aikaa oppilaille.
- Tarvittava tieto koululakkautukseen liittyen saatu.
- Ei parannusehdotuksia vastaaviin samankaltaisiin tilanteisiin.

HEIKKOUEDET

- Koulumatka piteni toiseen kouluun siirryttäessä ja joutui kulkemaan bussilla.
- Viimeisenä päivänä vasta ymmärsi asian ja oli haitteka olo.
- Jotkut kaverit menivät eri kouluihin ja kaverisuhteet päättyivät.
- Pienessä koulussa oli vähemmän oppilaita ja tiivis yhteisö.
- Uudessa koulussa iso luokka vaikeutti opiskelun keskittymistä.
- Uudessa koulussa oli tiukemmat säännöt.
- Isommassa koulussa houkutukset kasvoivat välituntisin.
- Isossa koulussa oli enemmän kiusaamista ja vaikeampi päästä porukkaan.
- Uudessa koulussa oli vähemmän yhteydenpitoa kotiin.

MAHDOLLISUUDET

- Isommassa koulu-yhteisössä uusien kaverisuhteiden luominen saattaa helpottaa.
- Oppilas saa kohdennetumpaa opetusta.
- Itsenäisen oppimisen määrä oppitunneilla vähenee.

UHAT

- Koulupäivästä tulee pidempi koulumatkojen takia.
- Vanhoista kaverisuhteista osa voi katketa muutoksen myötä.
- Yhteisöllisyys ei ole niin tiivis isossa koulussa.
- Isot luokkakoot saattavat aiheuttaa oppitunneilla enemmän häiriötekijöitä.
- Isossa koulussa saattaa ilmetä enemmän kiusaamistapauksia.

3.3. Esiopetusikäisten oppilaiden vastaukset

Laitilan kaupungin esioppilaille tehtiin oppilaskysely, joka koostui neljästä kysymyksestä, joihin vastattiin hymynaamavaihtoehdoilla. Asteikko oli viisiportainen. Lisäksi kaksi kysymystä oli valintakysymyksiä. Oppilaskysely oli vapaaehtoinen ja siihen vastasi 58 esioppilasta, koko esiopetusikäluokan ollessa 93 oppilasta. Oppilaskysely suoritettiin anonymyminä opetushenkilöstön ohjauksessa.

3.4. Esiopetusikäisten kysymykset

1. Miltä tuntuisi, jos koulusi olisi isompi kuin nykyinen koulusi? (1-5 –asteikko)
2. Miltä tuntuisi, jos kulkisit kouluun taksilla, pikkubussilla tai linja-autolla? (1-5 –asteikko)
3. Miltä tuntuisi, jos luokkaan tulisi uusia luokkakavereita? (1-5 –asteikko)
4. Miltä tuntuisi, jos opettajasi vaihtuisi? (1-5 –asteikko)
5. Kumpi olisi sinulle tärkeämpää? (valitse toinen)
 - o Eri ikäisiä oppilaita samalla luokalla
 - o Vain oman ikäiset oppilaat samalla luokalla
6. Kumpi olisi sinulle tärkeämpää? (valitse toinen)
 - o Tutut eskarikaverit samalla luokalla
 - o Lyhyt koulumatka

SWOT-analyysi: esiopetus (58 vastaajaa)

Mainiampi Laitila

- n. 87 % suhtautuu koulukuljetuksiin neutraalisti tai myönteisesti
- n. 80 % kokisi mielekkäänä, että luokkaan tulisi uusia luokkakavereita, n. 19 % suhtautuu asiaan neutraalisti

VAHVUUDET

- n. 10 % kokee, että ei olisi mukavaa kulkea kouluun koulukuljetuksella.
- n. 22% vastaajista pitää lyhyttä koulumatkaa tärkeämpänä kuin tuttujen eskarikavereiden sijoittumista samalle luokalle
- 51,7 % vastaajista pitää tärkeänä, että luokassa on eri ikäisiä oppilaita

HEIKKOUEDET

- n. 80% näkisi mielekkäänä, että luokkaan tulisi uusia luokkakavereita
- 48,3% pitää tärkeänä, että luokassa on vain samanikäisiä oppilaita
- 77,6% pitää tärkeänä, että tutut eskarikaverit pääsisivät samalle luokalle

MAHDOLLISUUDET

- 22,4% vastaajista pitää lyhyttä koulumatkaa tärkeämpänä kuin tuttuja kavereita
- n. 40% vastaajista kokee epämukavana, että tuleva koulu olisi kauempana kodista

UHAT

3.5. Kyläkoulun vuosiluokkien 1-2 oppilaiden vastaukset

Laitilan kyläkoulun vuosiluokkien 1-2 oppilaille tehtiin oppilaskysely, joka koostui neljästä kysymyksestä, joihin vastattiin hymynaamavaihtoehdoilla. Asteikko oli viisiportainen. Lisäksi kysely sisälsi kolme valintakysymystä sekä kolme avointa kysymystä. Oppilaskysely oli vapaaehtoinen ja siihen vastasi 40 vuosiluokkien 1-2 oppilasta, koko alkuopetusopetusikäluokan ollessa 56 oppilasta. Oppilaskysely suoritettiin anonyymina opetushenkilöstön ohjauksessa.

3.6. Kyläkoulun vuosiluokkien 1-2 oppilaiden kysymykset

1. Miltä tuntuisi, jos koulusi olisi isompi kuin nykyinen koulusi? (1-5 –asteikko)
2. Miltä tuntuisi, jos kulkisit kouluun taksilla, pikkubussilla tai linja-autolla? (1-5 –asteikko)
3. Miltä tuntuisi, jos luokkaan tulisi uusia luokkakavereita? (1-5 –asteikko)
4. Miltä tuntuisi, jos opettajasi vaihtuisi? (1-5 –asteikko)
5. Kumpi olisi sinulle tärkeämpää? (valitse toinen)
 - o Eri ikäisiä oppilaita samalla luokalla
 - o Vain oman ikäiset oppilaat samalla luokalla
6. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä? (Valitse kaksi sinulle tärkeintä asiaa)
 - o Koulu, jossa kaikki tuntevat toisensa
 - o Koulu, jossa on paljon saman ikäisiä kavereita
 - o Koulu, jossa saat tarvitsemaasi apua ja tukea
 - o Koulu, johon on lyhyt matka
 - o Koulu, jossa on järjestettyä välituntitoimintaa
7. Onko sinun ollut helppoa löytää hyvä kaveri nykyisestä koulustasi? (valitse toinen)
 - o Kyllä on
 - o Ei ole
8. Mikä voisi olla mukavaa uuteen kouluun siirtymisessä? (avoin vastaus)
9. Mikä voisi olla kurjaa uuteen kouluun siirtymisessä? (avoin vastaus)
10. Mitä muuta haluaisit kertoa tai onko sinulla muita toiveita asian suhteen? (avoin vastaus)

SWOT-analyysi: 1.-2.- luokat (40 vastaajaa)

Mainiimpi Laitila

- n. 60 % suhtautuu koulukuljetuksiin neutraalisti tai myönteisesti
- n. 35 % kokisi mielekkäänä, että luokkaan tulisi uusia luokkakavereita, 37,5% suhtautuu asiaan neutraalisti
- 57,5% pitää tärkeänä sitä, että koulussa saa tarvitsemaansa tukea ja apua

VAHVUUDET

- n. 40 % kokee, että ei olisi mukavaa kulkea kouluun koulukuljetuksella
- 82,5 % vastaajista pitää tärkeänä, että luokassa on eri-ikäisiä oppilaita
- 80% vastaajista kokee tärkeänä koulun, jossa kaikki tuntevat toisensa

HEIKKOUEDET

- n. 30 % vastaajista suhtautuu isompaan kouluun neutraalisti tai myönteisesti
- 17,5% pitää tärkeänä, että luokassa on vain samanikäisiä oppilaita
- Mukavaa uuteen kouluun siirtymisessä olisi useiden vastausten perusteella uudet kaverit

MAHDOLLISUUDET

- n. 70% vastaajista ei pitäisi isompaa koulua mukavana asiana
- 27,5 % ei koe uusia luokkakavereita mieluisana asiana
- lapset kokevat opettajan vaihtumisen pääsääntöisesti ikävänä asiana
- 47,5 % kokee tärkeänä lyhyemmän koulumatkan
- Kurjaa uuteen kouluun siirtymisessä voisi olla kiusaaminen ja kaverin kanssa eri luokille joutuminen
- Aamun aikataulut saattavat aikaistua

UHAT

3.7. Kyläkoulun vuosiluokkien 3-5 oppilaiden vastaukset

Laitilan kyläkoulun vuosiluokkien 3-5 oppilaille tehtiin oppilaskysely, joka koostui neljästä kysymyksestä, joihin vastattiin hymy-naamavaihtoehdoilla. Asteikko oli viisiportainen. Lisäksi kysely sisälsi kolme valintakysymystä sekä kolme avointa kysymystä. Oppilaskysely oli vapaaehtoinen ja siihen vastasi 80 vuosiluokkien 3-5 oppilasta, koko ikäluokan ollessa 137 oppilasta. Oppilaskysely suoritettiin anonyymina opetushenkilöstön ohjauksessa.

3.8. Kyläkoulun vuosiluokkien 3-5 oppilaiden kysymykset

1. Miltä tuntuisi, jos koulusi olisi isompi kuin nykyinen koulusi? (1-5 –asteikko)
2. Miltä tuntuisi, jos kulkisit kouluun taksilla, pikkubussilla tai linja-autolla? (1-5 –asteikko)
3. Miltä tuntuisi, jos luokkaan tulisi uusia luokkakavereita? (1-5 –asteikko)
4. Miltä tuntuisi, jos opettajasi vaihtuisi? (1-5 –asteikko)
5. Kumpi olisi sinulle tärkeämpää? (valitse toinen)
 - o Eri ikäisiä oppilaita samalla luokalla
 - o Vain oman ikäiset oppilaat samalla luokalla
6. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä? (valitse kaksi sinulle tärkeintä asiaa)
 - o Koulu, jossa kaikki tuntevat toisensa
 - o Koulu, jossa on paljon saman ikäisiä kavereita
 - o Koulu, jossa saat tarvitsemaasi apua ja tukea
 - o Koulu, johon on lyhyt matka
 - o Koulu, jossa on järjestettyä välituntitoimintaa
7. Onko sinun ollut helppoa löytää hyvä kaveri nykyisestä koulustasi? (valitse toinen)
 - o Kyllä on
 - o Ei ole
8. Mikä voisi olla mukavaa uuteen kouluun siirtymisessä? (avoin vastaus)
9. Mikä voisi olla kurjaa uuteen kouluun siirtymisessä? (avoin vastaus)
10. Mitä asioita toivot, että koulussa olisi enemmän tai useammin? (avoin vastaus)
11. Jos vaihtaisit koulua, mitä haluaisit ottaa omasta koulustasi mukaan uuteen kouluusi? (avoin vastaus)
12. Mitä muuta haluaisit kertoa tai onko sinulla muita toiveita asian suhteen? (avoin vastaus)

SWOT-analyysi: 3.- 5.- luokat (80 vastaajaa)

Mainiampi Laitila

- 53 (62,5%) vastaajista kokee, että olisi todella mukavaa, jos luokkaan tulisi uusia luokkakavereita
- n. 66,3% suhtautuu koulukuljetuksiin neutraalisti tai myönteisesti
- 56,3% pitää tärkeänä, että koulussa saa tarvitsemaansa tukea ja apua
- 35 % pitää tärkeänä, että koulussa on paljon samanikäisiä kavereita

VAHVUUDET

- 27 vastaajaa (33,8%) kokee, että ei olisi mukavaa kulkea kouluun koulukuljetuksella
- 66,3% kokee, että on tärkeää, että luokassa on eri-ikäisiä oppilaita
- 51,2% vastaajista kokee tärkeänä koulun, jossa kaikki tuntevat toisensa

HEIKKOUEDET

- 25% suhtautuu neutraalisti siihen, että luokkaan tulisi uusia luokkatovereita
- 13,7% pitäisi opettajan vaihtumista mukavana asiana
- 41,3% suhtautuu isompaan kouluun neutraalisti tai myönteisesti
- 33,8% pitää tärkeänä, että luokassa on vain samanikäisiä oppilaita
- Mukavaa uuteen kouluun siirtymisessä olisi sekä uudet että tutut kaverit
- Oppilaat toivovat kouluun mahdollisimman paljon liikuntaa ja kavereita

MAHDOLLISUUDET

- 10 vastaajan mielestä ei tuntuisi mukavalta, että luokkaan tulisi uusia luokkatovereita.
- Lapset kokevat opettajan vaihtumisen pääsääntöisesti ikävänä asiana.
- 58,7% vastaajista ei pitäisi isompaa koulua mukavana asiana
- 46,3% kokee tärkeänä lyhyemmän koulumatkan
- Vastaajista osa kokee huolta siitä, ettei pääsisi entisten luokkatovereiden kanssa samalle luokalle.

UHAT

3.9. Lasten ja nuorten moniammatillisen hyvinvointiryhmän vastaukset

Laitilan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä toimii nuorisolain 9 § mukaisena monialaisena yhteistyön ohjaus- ja palveluverkostona. Hyvinvointiryhmään kuuluu kaupungin viranhaltijoiden lisäksi laajasti kolmannen sektorin toimijoita. Hyvinvointiryhmän paikalla olleilta kysyttiin avoimia kysymyksiä. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja se suoritettiin anonyymisti. Vastauksia saatiin kymmeneltä osallistujalta.

3.10. Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä 27.3.2024 kysymykset

1. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan kannalta moniammatillisen tuen palveluihin?
2. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan oppimisympäristöön? Kuten esimerkiksi luokkatiloihin, ajanmukaisiin oppimisympäristöihin ja –menetelmiin.
3. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan sosiaaliseen ympäristöön, kuten esimerkiksi kaverisuhteisiin, yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen?
4. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan koulupäivän ulkopuoliseen arkeen?
5. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan turvalliseen kasvuympäristöön?
6. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan kannalta erilaisiin oppimisen tukitoimiin ja niiden saavutettavuuteen?
7. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi oppilaan opetukselliseen tas-arvoon?
8. Arvioi, millaisia vaikutuksia koulun sulkemisella ja vaihtumisella olisi koulukiusaamiseen?
9. Miten edustamasi ammatin tai yhteisön näkökulmasta lasten arki heikkenee, mikäli kouluverkon esitetty supistaminen etenee päätöksenteossa?
10. Miten edustamasi ammatin tai yhteisön näkökulmasta lasten arki paranee, mikäli kouluverkon esitetty supistaminen etenee päätöksenteossa?

SWOT-analyysi Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän kokouksesta 27.3.2024

- Vaikka vapaa-aika vähenee, saattaa harrastusmahdollisuudet parantua ja olla paremmin saavutettavissa
- Oppimisen tukitoimien arvioitiin olevan paremmin saavutettavissa keskitetyissä palveluissa
- Opetuksellisen tasa-arvon toteutuminen parempana nähdään todennäköisenä

VAHVUUDET

- Ryhmittämisen tarve muutostilanteessa, jotta ehkäistään mahdollista kiusaamista, syrjäytymistä ja kaverisuhteiden kehittymättömyyttä
- Koulupäivän pituus kuljetuksineen voi kasvaa, jolloin vapaa-aika vähenee
- Oppilastuntemus ja tuen tarpeen havaitseminen henkilökunnan ja oppilasmäärän kasvaessa

HEIKKOUEDET

- Kaverisuhteiden vahvistuminen sekä kaveripiirin laajentuminen nähdään mahdollisena suuremmassa koulussa, kunhan se huomioidaan siirtymävaiheessa
- Moniammatillisten palveluiden saanti turvampaa ja säännöllisempää
- Oppimisympäristöjen, välineiden ja aktiviteettien lisääntyminen
- Yhdenvertaisuuden lisääntyminen niin opetuksellisesti kuin yhteisöllisesti
- Enemmän aikuisia ja lapsia ympärillä, yhteisöllisyyden mahdollisuus mikäli siirtymävaihe tuetaan tarkasti

MAHDOLLISUUDET

- Muun tuen tarve voi kasvaa suuressa koulussa, mikäli ryhmittämistä ja siirtymävaihetta ei tueta tarkasti
- Luokkakokojen kasvu nähdään mahdollisena riskinä
- Kylien yhteisöllisyyden heikkeneminen
- Kouluissa syntyneiden kaverisuhteiden ylläpito saattaa estyä vapaa-ajalla välimatkojen pidentyessä

UHAT

3.11. Kuntalais- ja henkilöstöpalautteen vastaukset

Kuntalaispalautteesta on kerätty SWOT-analyysiin suoraan lapsiin tai heidän oppimisympäristöön liittyvät teemat. Palautteita saatiin kaiken kaikkiaan yli 330. Aineisto on kokonaisuudessaan käsitelty ja laajempi analyysi esitetään päätöksenteossa. Aineistosta on poistettu lapsivaikutusten arviointiin liittymättömät kommentit sekä yksilöivät tunnisteet. Näkökulmat on muokattu käsittelemään asiaa yleisellä tasolla. kaikki kommentit eivät päätyneet lopulliseen arviointiin, vaikka ne sisälsivät lapsiin kohdistuvia vaikutuksia, kuten esimerkiksi ”Lapsemme eivät tule koskaan siirtymään keskustan kouluun”.

Kuntalaisten kommentoissa korostui huoli, pelko ja suuttumus kouluverkon tiivistämistä kohtaan. Osa kuntalaisista ei kyennyt näkemään kuin heikkouksia ja uhkia muutoksessa ja järkähtämätön kanta oli selkeästi tuotu esiin. Pienessä osassa vastauksissa esitettiin myös mahdollisuuksia ja vahvuuksia.

SWOT-analyysi kuntalaispalautteen pohjalta (lapsiin tai heidän oppimisympäristöön liittyvät)

- Isossa yksikössä voidaan taata laadukkaampi opetus
- Isossa yksikössä tarjolla paremmat palvelut ja resurssit

VAHVUUDET

- Koulumatkat pitenevät
- Koulukuljetukset lisääntyvät

HEIKKOUEDET

- Opetuksen laadun paraneminen
- Tukitoimien saatavuuden paraneminen
- Resurssit voidaan turvata isommassa yksikössä luopumalla pienistä yksiköistä, joissa kustannukset ovat merkittävästi korkeammat

MAHDOLLISUUDET

- Turvattomuuden lisääntyminen, mm. kiusaaminen ja päihteet
- Yhteisöllisyyden väheneminen
- Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen vähenee
- Maaseutumainen koulunkäyntiympäristö menetetään

UHAT

4. SWOT-analyysien yhteiset teemat ja johtopäätökset

Edellä on esitetty kaikkien vastaajaryhmien vastauksista koostetut SWOT-analyysit. Aineistosta on löydettävissä yhteneväisiä teemoja, jotka nousevat esiin kaikkien ryhmien vastauksissa vahvuuksina ja mahdollisuuksina sekä heikkouksina ja uhkina. Näitä teemoja peilataan kokemusasiantuntijoiden näkemyksiin sekä vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin.

4.1. Koulumatka ja -aika

Oppilasvastausten, hyvinvointiryhmän sekä kuntalaisten vastausten tuloksissa yhtenä heikkoutena tai uhkana nähtiin koulukuljetusmatkojen ja -aikojen pidentyminen. Myös kokemusasiantuntijoiden näkemykset vahvistavat tämän näkemyksen. On selvää, että oppilaiden lähikoulun mahdollisesti muuttuessa keskustaan, koulumatkat ja -ajat suurimmalla osalla saattavat pidentyä.

Yksilöiden väliset erot voivat olla myös vaihtelevia koulukuljetusoikeuksien suhteen. Osalla oppilaista koulumatkan pituus lisääntyisi huomattavasti, joka tarkoittaisi koulukuljetusta linja-auton tai taksin kyydissä. Osa oppilaista saattaa asua lähellä keskustaa, jolloin perusopetuslain tai Laitilan kaupungin koulukuljetusoppaan mukaiset koulukuljetukseen oikeuttavat kilometrirajat eivät täyty. Tämä tarkoittaisi, että oppilaan tulisi kulkea itse koulumatkansa.

On huomioitava, että myös keskustan koulua käyvät lapset kulkevat itse koulumatkoja. Pisimmillään koulumatka itse kulkien voi olla lähes 5 km. Ajallisesti tähän voidaan keskimääräisen arvion mukaan olettaa, että oppilaalla menee koulumatkan kulkemiseen n. tunti. Mitä pienempi lapsi, sen enemmän aikaa koulumatkaan menee. Keskustassa asuvilla oppilailla koulumatkaan käytetty aika vaihtelee oppilaan asuinpaikan mukaan.

Laitilan kylistä kulkevien lasten koulumatka ja -aika pitenisivät, mikäli heidän lähikoulunsa olisi keskustassa, mutta koulumatkaan käytettävä aika saattaisi osalla olla jopa lyhyempi kuin keskustan koulua käyvän oppilaan, joka kulkee kävellen koulumatkansa. On myös huomattava, että suurin osa oppilaista suhtautui neutraalisti tai myönteisesti koulukuljetuksiin.

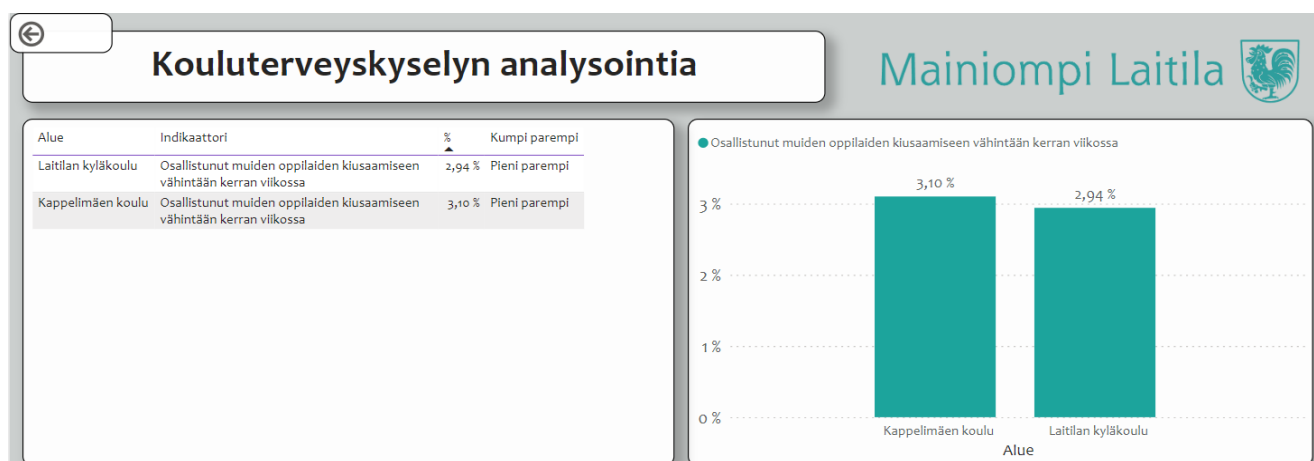
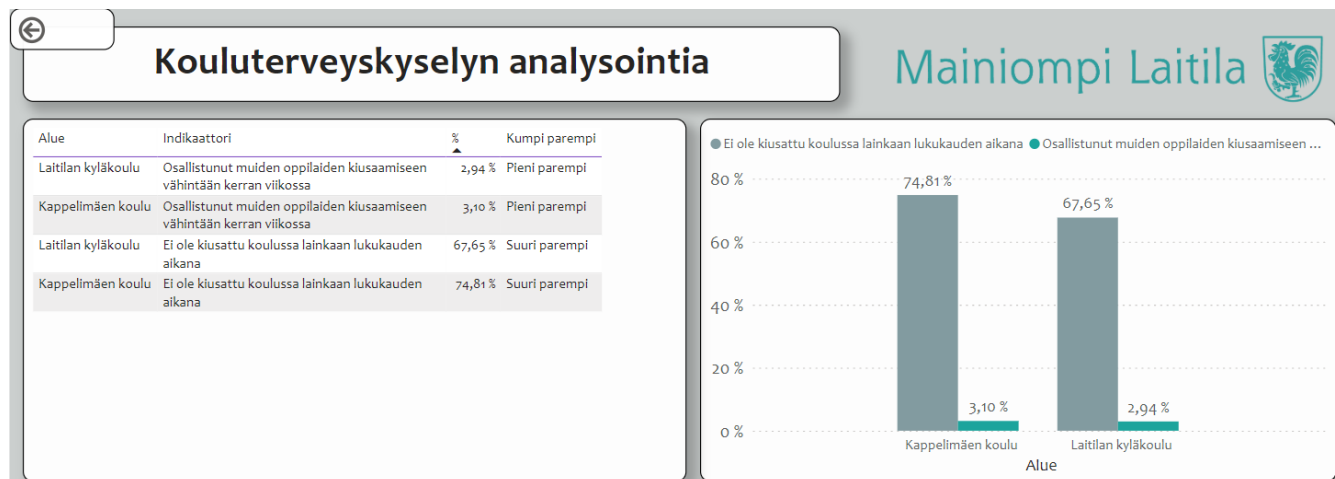
SWOT-analyysin tulosten perusteella voidaan kuitenkin tehdä johtopäätös, että kouluverkon tiivistämisellä on lapsiin kohdistuva vaikutus koulumatkan – ja ajan osalta.

4.2. Koulukiusaaminen

Osassa oppilasvastausten, hyvinvointiryhmän sekä kuntalaisten vastausten tuloksissa yhtenä heikkoutena tai uhkana nähtiin mahdollisen koulukiusaamisen lisääntyminen, mitä suuremmassa yksikössä oppilaat opiskelevat. Kokemusasiantuntijat toivat tämän myös esiin vastauksissaan. Esioppilaat sekä vuosiluokkien 3-5 oppilaat eivät nostaneet esiin kiusaamisen lisääntymistä.

Usein koulukiusaaminen mielletään isojen yksiköiden ongelmaksi. Toki, mitä enemmän ihmisiä on samassa tilassa, voi myös sosiaalisten tilanteiden ei toivottujen ilmiöiden mahdollisuus kasvaa. Vuoden 2023 kouluterveyskysely antaa kuitenkin tietoa Laitilan kouluyksiköiden tilanteesta. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella keskustan Kappelimäen koulun 4.-5. luokkalaisista 74,81% kyselyyn vastanneita ei ole kiusattu

koulussa lainkaan lukukauden aikana. Vastaavasti Kyläkoulun saman ikäryhmän oppilaista 67,65% on ilmoittanut, että heitä ei ole kiusattu lainkaan lukukauden aikana. Muiden oppilaiden kiusaamiseen osallistuneita oli molemmissa kouluissa vastanneista lähes yhtä paljon.

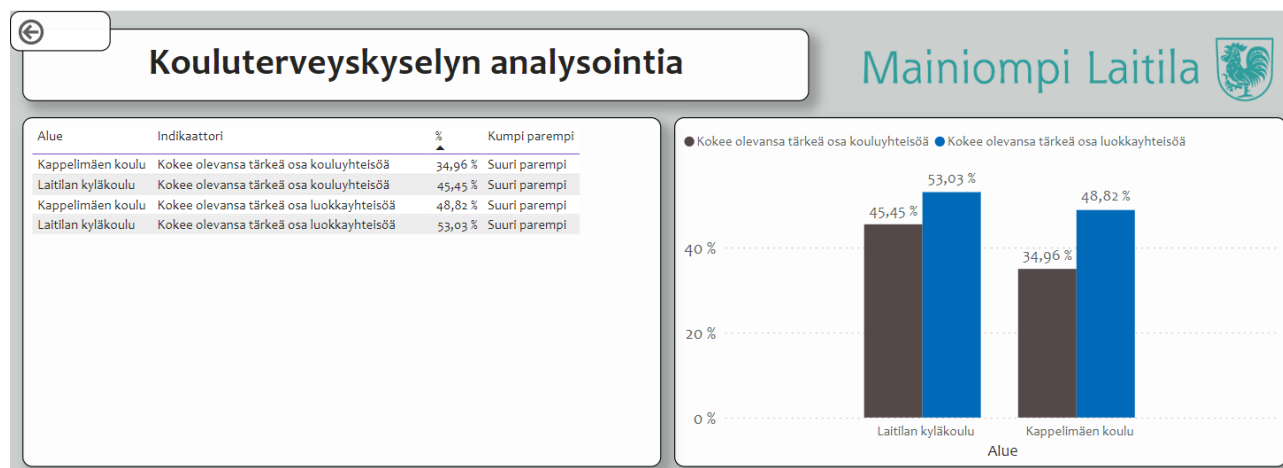
Koulukiusaaminen on vakava asia ja jokainen tapaus on liikaa. Laitilan kouluissa tehdään jatkuvaa ja tavoitteellista työtä kiusaamisen ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyjen tulosten perusteella yksikön koolla ei kuitenkaan näyttäisi olevan merkittävää vaikutusta kiusaamisilmiön esiintymiseen Laitilan alakouluissa.

4.3. Yhteisöllisyys ja työrauha

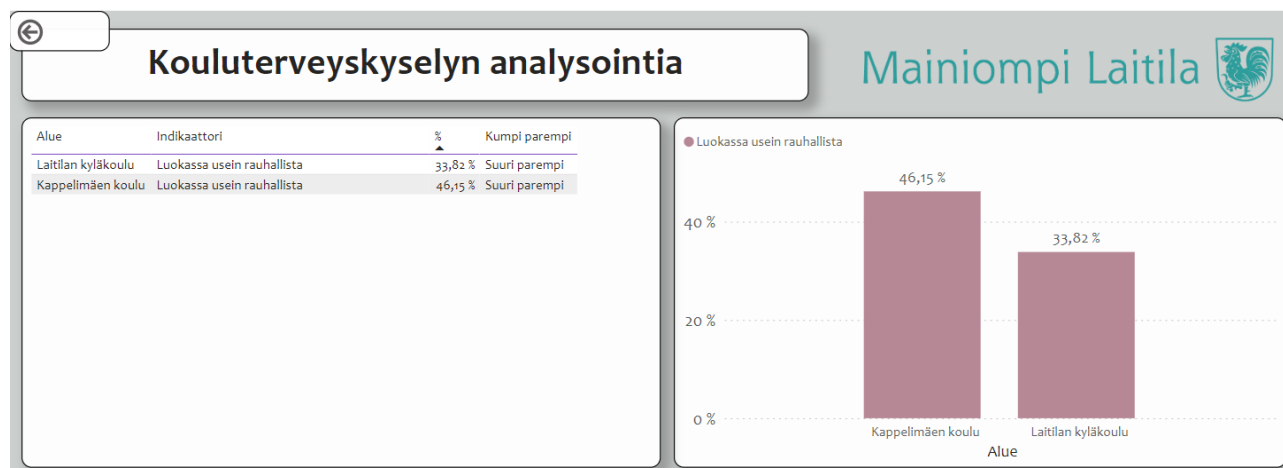
Oppilasvastausten, hyvinvointiryhmän sekä kuntalaisten vastausten tuloksissa yhtenä heikkoutena tai uhkana nähtiin yhteisöllisyyden väheneminen, oppilastuntemuksen mahdollinen heikkeneminen ja työrauhaongelmat. Erityisen tärkeänä koettiin, että koulussa kaikki tuntevat toisensa ja oppilailla on mahdollisuus olla koulussa eri ikäisten oppilaiden kanssa. Kokemusasiantuntijat toivat myös esiin tiiviimmän koulu yhteisön pienemmässä koulussa sekä keskittymisen haasteet isommassa luokassa.

Koulujen yhteisöllisyys on tärkeä osa kouluarkea. Jokaiselle kouluyksikölle on muotoutunut omanlaisensa toimintakulttuuri ja -tavat, jotka lisäävät yhteisöllisyyttä. On selvää, että isommassa kouluyksikössä

yhteisöllisyys on toisenlaista kuin pienemmissä yksiköissä. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä on vuosiluokan 4-5 oppilailta kysytty, kuinka tärkeäksi he ovat kokeneet itsensä osana luokka- tai kouluyhteisöä. Kappelimäen koulun oppilaista 34,96% kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä ja 48,82% kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä. Kyläkoulun oppilaista 45,45% oppilaista kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä ja 53,03% kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä.

Työrauha oli kouluterveyskyselyssä myös nostettu esiin. Kappelimäen koulun oppilaista 46,15% oli ilmoittanut luokassa olevan usein rauhallista. Vastaavasti Kyläkoulun oppilaista 33,82% oli ilmoittanut luokassa olevan rauhallista.

Yhteisöllisyys ja työrauha ovat olennainen osa kasvu- ja oppimisympäristöä. Yhteisöllisyyden kokemus on yksilöllinen ja mitä enemmän on ihmisiä, sitä enemmän tarvitaan panostusta yhteisöllisyyteen ja yhteisöllisen kokemuksen muodostamiseen.

SWOT-analyysin tulosten perusteella voidaan arvioida kouluterveyskyselyn tulosten tukemana, että kouluverkon tiivistämisellä saattaa olla lapsiin kohdistuva vaikutus yhteisöllisyyden kokemuksen vähenemisen osalta. Sen sijaan luokissa olevaan työrauhaan ei kouluyksikön koolla näyttäisi olevan suurta merkitystä. Työskentelyrauhan luovat luokassa toimivat oppilaat ja aikuiset yhdessä.

4.4. Kaverisuhteet

Kaverisuhteet nousivat kaikissa oppilaskyselyissä pääsääntöisesti vahvuudeksi ja mahdollisuudeksi. Uusien kavereiden sekä luokkakavereiden saaminen nähtiin tärkeänä ja positiivisena asiana. Kaveripiirin laajeneminen ja kaverisuhteiden vahvistuminen on isommassa kouluyksikössä todennäköisempää, kun oman ikäluokan sekä muiden ikäluokkien oppilaita on enemmän.

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän vastauksissa tuotiin esiin siirtymävaiheen tuki kaverisuhteiden luomisessa aikuisten toimesta. Tämä on tärkeää huomioida, kun oppilas vaihtaa koulua tai luokkaa, oli taustasy mikä tahansa. Oppilaiden vastauksissa tuotiin esiin tärkeänä asiana myös nykyisten kaverisuhteiden säilyminen ja vastauksissa esiintyi toivetta samalle luokalle pääsemisestä. Tämä on hyvä huomioida mahdollisuuksien mukaan muutostilanteissa. Kaverisuhteet näyttäisivät olevan oppilaille erittäin merkityksellisiä ja lisäävän turvallisuuden tunnetta.

SWOT-analyysin tulosten perusteella voitaneen sanoa, että kouluverkon tiivistämisellä olisi lapsiin kohdistuva vaikutus myös kaverisuhteiden osalta. Vaikutus oli kuitenkin vastauksissa nähty enemmän mahdollisuutena kuin uhkana.

4.5. Oppiminen ja tuki

Oppiminen nousi kokemusasiantuntijoiden ja lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän vastauksissa esiin. Kokemusasiantuntijat toivat esiin vahvuutena, kun kaikki oppilaat opiskelevat luokassa samaa aihetta. Tällöin myös itsenäisen opiskelun määrä väheni ja opettajalla koettiin olevan enemmän aikaa oppilaille.

Hyvinvointiryhmän vastauksissa tuotiin esiin mahdollisuutena yhdenvertaisuuden lisääntyminen opetuksellisesti suuremmassa yksikössä. Osa oppilaista piti myös tärkeänä, että saatavilla on apua ja tukea tarvittaessa. Kuntalaisten kannanotoissa nostettiin mahdollisuutena laadukkaampi opetus isossa yksikössä sekä paremmat palvelut, resurssit sekä tukipalveluiden saatavuuden paraneminen. Toisaalta kuntalaisten kannanotoissa oli tuotu myös huoli yksilöllisten tarpeiden huomioimisen vähenemisestä.

Kokemusasiantuntijat ovat kiteyttäneet oppimiseen ja tukeen liittyvät vahvuudet. On todettava, että tällä hetkellä opiskeluholto- ja erityisen tuen palvelut ovat paremmin ja nopeammin saavutettavissa keskustan kouluissa.

SWOT-analyysin tulosten perusteella voidaan olettaa, että kouluverkon tiivistämisellä saattaa olla lapsiin kohdistuva vaikutus oppimisen ja tuen saatavuuden osalta. Näyttäisi siltä, että vaikutus olisi positiivinen ja se koettiin vahvuutena ja mahdollisuutena.

5. Loppupohdinta

Lapsivaikutusten arviointi pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman laajasti. Arviointi perustui tehtyihin kyselyihin ja haastatteluun. Lähtökohtana arvioinnille oli mahdollinen Laitilan perusopetuksen kouluverkon tiivistäminen. Aineistoa on tulkittu mahdollisimman objektiivisesti. Kolmannen sektorin toimijoille ja viranhaltijoille tehtyyn kyselyyn eivät vastanneet lapsivaikutusten arviointiin osallistuneet viranhaltijat.

Lapsivaikutusten arviointiin saatiin laaja ja monipuolinen aineisto. Kokemusasiantuntijat toivat omat kokemuksensa ja siihen liittyvät näkemyksensä. Kuntalaisten vastauksista arvioon nostettiin lapsiin ja heidän oppimisympäristöönsä liittyvät kannanotot. Lasten ja nuorten näkemykset olivat tärkeä osa arviointia.

Vastauksista pyrittiin nostamaan esiin yhteisiä teemoja, jotka oli tuotu esiin kaikkien ryhmien vastauksissa. Teemoihin pyrittiin löytämään laajempaa näkökulmaa ja tutkittua tietoa tukemaan analyysia. Aineistosta nousi esiin vahvana huoli koulujen sulkemisesta. Näyttäisi siltä, että kuntalaisten (aikuisten) huoli oli suurempaa kuin lasten ja nuorten huoli. Yli 90% aikuisten vastauksista olivat negatiivisia tai tunteen purkauksia asiaa kohtaan.

Oppilaskyselyiden vastauksissa nähtiin myös mahdollisuuksia koulun vaihtumisessa. Erityisesti esiin nousi uusien kavereiden saaminen. Toisaalta myös oppilaiden vastauksissa näkyi huoli ja pelko muutoksesta. Muutos on aina vaikea asia ja kouluverkon tiivistämisessä on kyse isosta muutoksesta, joka herättää ymmärrettävästi tunteita.

Aikuisten velvollisuus ja tehtävä on tukea lapsia ja nuoria muutostilanteissa. Aineisto tuotti tärkeää tietoa siitä, mihin asioihin tulee kiinnittää huomiota, kun kouluja suljetaan tai kouluvaihdoksia tapahtuu. Tieto ja ymmärrys lasten huolista ja peloista lisääntyi lapsivaikutusten arvioinnin tuloksena ja se auttaa jatkossa suunnittelemaan toimintaa vielä vahvemmin lapsen näkökulma huomioiden.

